

Moksleivių išvyka partizanų kovų vietomis

Į Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio Panevėžio skyrių kreipėsi 4-osios vidurinės mokyklos mokytoja, kad buvę partizanai padėtų moksleiviams susipažinti su partizanų kovų prieš sovietinius okupantus istorija, kad moksleiviai pamatytų žemines ir mūšio vietas, kad išgirstų gyvą kovų dalyvio žodį.

Spalio 16 d. mokytoja Eugenija Mockūnienė su šeštokais atvyko į LPKTS Panevėžio sk. būstinę. Pirmiausia supažindinome su mūsų muziejuje esančiais eksponatais. Po to autobusu nuvykome Raguvos mišką, prie atstatytos žeminės. Mokiniais papasakojo, kad šioje žeminėje buvo leidžiama partizanų spauda ir kaip čia 1952 m. žuvo B. Krivickas-Vilnius ir M. Blinkėvičius-Nemunas. Kelionės metu autobuse klausėmės įrašytų partizanų dainų. Moksleiviai įdėmiai klausėsi, norėjo įsiminti žodžius.

Iš miško važiuojame į Putiliškių kapines, kur slapta buvo palaidoti tautos didvyriai B. Krivickas-Vilnius ir M. Blinkėvičius-Nemunas. Čia jiems pastatytas ažuolinis paminklas.

Raguvos miestelio centrinėje aikštėje, kur buvo išniekinti parti-

zanų kūnai, prie paminklinio akmens, mokiniai klausėsi pasakojimo apie valsčiuje žuvusius 278 žmones.

Šilų miške aplankėme kpt. Krikštaponio rinktinės žeminę, kurioje taip pat buvo spausdinamas laisvas žodis. Žeminėje žuvo išduoti partizanai ir jiems atminti pastatytas paminklinis akmuo. Su mokiniais mišku teko nužingsniuoti 2,5 km, tačiau jiems tai labai patiko. Nuvykę į Leno kapines pagerbėme kpt. Krikštaponio rinktinės partizanų, žuvusių 1945 01 11, atminimą, užsukome į prezidento A. Smetonos tėviškę, apžiūrėjome muziejų.

Užulenio miške įvyko 1945 m. didžiausias partizanų su bolševikais mūšis. Mūšio vietai pažymėti pastatytas didžiulis kryžius, dar žymu apkasų vietos. Šalia greitkelio Ryga-Vilnius stovi gražus paminklas, skirtas Šilų krašto partizanams. Moksleiviai daug klausinėjo ir buvo matyti, kad jiems tikrai įdomu.

Dėkingi, kad dar yra mokytojų, kurie tinkamai auklėja jaunimą, nes žino, kad žmogus be praeities – tai medis be šaknų.

Antanas ŠIMĖNAS

Rimantas LIAKAS

Paminklas B. Krivickui-Vilniui ir M. Blinkėvičiui-Nemunui Putiliškių kapinėse

Aktualijos

■ Vėliavomis, garsiakalbiais ir plakatais "apsiginklavę" profesinių sąjungų atstovai Vilniuje, aikštėje prie Vyriausybės rūmų, vykusiame mitinge reikalavo darbo ir geresnių atlyginimų. Lietuvos profesinės sąjungos "Solidarumas" organizuotame mitinge dalyvavo daugiau kaip 200 žmonių.

■ Inauguruotas naujasis Lietuvos mokslų akademijos prezidentas Zenonas Rokas Rudzikas. Tai 63 m. fizikas, vidurinę mokyklą aukso medaliu baigęs Sibire, vėliau su pagyrimu Vilniaus universiteto Fizikos fakultetą. Profesorius yra dviejų Lietuvos mokslo premijų laureatas, taip pat gavęs Švedijos mokslo premiją.

■ Savo pareiškime dėl "Jukos" kompanijos torpedavimo prof. V. Landsbergis sakė: "Iš dabarties įvykių tebūnie pamoka pardavinėjantiems elektros tinklus ir "Lietuvos dujų" akcijas bei perspėjimas dėl galimų pasikėsinių į "Klaipėdos naftą".

■ Spaudos konferencijoje "Dėl svarbiausių autoritetų visuomenėje išsaugojimo" Tėvynės sąjungos pirmininkas A. Kubilius pareiškė: žiniasklaidos dėmesys Bažnyčiai ir jos problemoms yra suprantamas net ir tada, kai jis pavirsta vien tik galimų skandalų paieška. Tačiau kai tokie skandalų paieškai naudojami net tie žmonės, kurie, medikų manymu, turi psichinės sveikatos problemų, tai jau tampa sąmoningu nesiskaitymu su jokiomis priemonėmis ir elementaria žurnalistine etika.

■ Elektros energijos kainos gyventojams 2004 metais nesikeis, pranešė Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija.

■ Spalio 9 d. sukako 83 metai, kai Lenkijos kariuomenė, vadovaujama gen. Želigovskio, pagal J. Pilsudskio planą okupavo trečdalį Lietuvos ir sostinę Vilnių. Ir šiandien dar mėginama lenkinti Vilniaus, Šalčininkų krašto gyventojus. Akivaizdus pavyzdys: spalio 22 d. Vilniaus rajono taryba priėmė sprendimą vieną Riešės seniūnijos Pikeliškių kaimo gatvių pavadinti Juzefo Pilsudskio vardu. Šį sprendimą reikalauja atšaukti dim. kapitonai J. Čeponis ir A. Petrusevičius, plk. J. Kliauzas, mons. A. Svarinskas, A. Paulavičius, J. Burokas, A. Kentra, A. Burokas, V. Miliuskas.

Ar sulauks teisingumo buvęs tremtinys Jasinskas po mirties?

Tėsinys.
Pradžia Nr. 43

Šiame registre nėra nurodytas žemės įsigijimo valstybės nuosavybės juridinis pagrindas. Galima tik manyti, kad tuo juridiniu pagrindu galėtų būti laikoma 1940 07 22 Liaudies Seimo Deklaracija, likvidavusi žemės privatinę nuosavybę. Tačiau Konstitucinis Teismas yra nurodęs, kad vykdant tokią visuotinę nacionalizaciją ir taip likviduojant privatinę nuosavybę buvo ne tik šurkščiai prasišlenkta su 1938 metų Lietuvos Konstitucija, bet ir smurtu, neteisėtai paneigta žmogaus prigimtinei teisei į privatinę nuosavybę. Tokių okupacinės valdžios savivalės aktų pagrindu negalėjo atsirasti ir neatsirado teisėta valstybinė nuosavybė, nes neteisės pagrindu negali atsirasti teisė.

Todėl ir tokiu būdu iš žmonių atimtas turtas laikytinas tik faktiškai valstybės valdomu turtu.

Taigi darytina išvada, kad žemė, kuri buvo neteisėtai nacionalizuota ir į kurią nėra atkurtos Jasinskų nuosavybės teisės, nuosavybės teise nepriklauso valstybei. Tokia žemė yra tik faktiškai valstybės valdomas turtas. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas savo 1999 09 06 nutartyje aiškindamas Nuosavybės teisių atkūrimo įstatymo normas net pagal senojo sovietinio Civilinio kodekso 143 straipsnį konstatavo, kad kol nėra galutinai išspręstas klausimas dėl nuosavybės teisės atkūrimo vienu ar kitu įstatyme numatytu būdu, negalima pripažinti, kad pažeista nuosavybės teisė yra realiai apginta.

(keliamą į 5 psl.)

Requiem palikusiems

Vėl minime Visų šventųjų dieną ir Vėlines. Nuo praėjusių metų lapkričio į Amžinojo poilsio vietas išlydėjome ne vieną Lietuvos laisvės kovų dalyvį, buvusį politinį kalinį ir tremtinį. Vien mūsų laikraestyje kiekvieną savaitę kiek išspausdinta pavardžių ir nuotraukų iškeliavusiųjų į Amžinojo poilsio vietas!

Giminės, artimieji įžiebė žvakutes ant buvusio politinio kalinio V. Stašaičio, dr. A. Damausio kapų, ką tik iškilo smėlio kauburėlis Karmėlavos kapinėse, kur ilsisi buvęs LPKTS

tarybos narys P. Meškauskas, artimieji aplankys dr. V. Jasulaičio, P. Gedmonto, V. Mostelkos, J. Valantiejaus ir kitų mums gerai pažįstamų, buvusių aktyvių LPKTS narių kapelius. Prisimename toli už Lietuvos gyvenusius mūsų nuširdžius bičiulius ir rėmėjus J. Pajaujį, V. Vaitėkūniene. Eenkiame visiems, kurie iškeleliavo į Amžinybę, žavimės jų nuveiktais darbais ir tuo, kad jie pasirinko kovos kelią, tiesos ir išsivadavimo idealus.

Ramybės Jums, Dievo palaimos Jūsų artimiesiems!

Tėvynės sąjunga solidarizuojasi su Bažnyčia

Bažnyčios juodinimo vaju Lietuvoje pasiekė viršūnę: mesti bjaurūs kaltinimai buvusiam politiniam kaliniui, vienam iš "Lietuvos Katalikų Kronikos" iniciatoriui, JE Kauno arkivyskupui metropolitui Sigitui Tamkevičiui.

Buvusi "Komjaunimo tiesa", kažkada prie bažnyčios surašinėjusi tikinčiuosius,

atrodo, ir iki šiol negali atsakyti okupacinės valdžios tarnaitės vaidmens ir persekioja kunigus ir tikinčiuosius. Šį kartą "komtiesa" tikrai persistengė: ji puolė Bažnyčios hierarchą, prieš keletą savaičių išdrįsęs ją kritikuoti per Lietuvos televiziją laidos "Visuomenės interesas" metu.

(keliamą į 3 psl.)

“Lietuviška žagre per Amerikos politikos dirvonus”

Spalio 27-ąją Vilniuje, M.Mažvydo nacionalinėje bibliotekoje, buvo paminėtas žinomo antikomunisto Viliaus Bražėno 90-asis gimtadienis ir atidengta jo veiklos suvenyrų paroda. Dimisijos leitenanto, Sedos mūšio dalyvio, Amerikos lietuvio, grįžusio į Tėvynę, politikos apžvalgininko, rašytojo, feljetonisto, skauto, solisto, nuoseklaus kovotojo prieš komunizmą Viliaus Bražėno ilgąmetę veiklą tiksliau reikėtų vadinti kova, o veiklos suvenyrus – trofėjais. Tokiai nuomonei pritartų ir į parodos atidarymą susirinkę buvę politiniai kaliniai, tremtiniai, Laisvės kovų dalyviai, patriotinių organizacijų atstovai: salė buvo sausakimša, netilpę į ją žmonės būriavosi prie durų.

Ir oratorius, ir pokštininkas

V.Bražėno veiklą pristatė karys savanoris, buvęs krašto apsaugos viceministras, taip pat publicistas ir poetas E.Simanaitis. Savo kalbą jis pradėjo paminėdamas velionę V.Bražėno žmoną Edą, kurios dėka šiandien galime susipažinti su jo veiklos suvenyrų paroda. Mat ji iš savo keliaujančio vyro reikalavė laišku, telegramų, laikraščių iškarpu, kuriuos kruopščiai rinko.

E.Simanaitis daug pasakojo apie V.Bražėno oratorystės dovaną. Jubilias savo paskaitose mėgsta pokštauti, pasakoti anekdotus, taip pelnydamas klausytojų simpatijas. Pavyzdžiui, norėdamas pakritikuoti JAV aukštųjų mokyklų prielankumą kairiesiems, jis klausdavo: “Kodėl jūsų bibliotekose visos lentynos pakrypusios į kairę?” Per vieną paskaitą paklaustas, ar komunistus lygina su monstrais, V.Bražėnas atsakė: “Suprantu, kad tai yra negražu ir tai gali įžeisti monstrus”.

Jo paskaitose buvo klausama, kas išrado komunizmą: mokslininkai ar politikieriai. Žinomas antikomunistas nedvejodamas atsako: “Žinoma, politikieriai. Jei būtų išradinėję mokslininkai, jie

tai būtų darę su gyvuliais”.

Jis ne tik oratorius, bet ir principingas kovotojas. Kartą iš viešnagės Sovietų sąjungoje į JAV grįžo karininkas, besididžiuojantis komunisto ženkleliu, kurį viešnagėje jam padovanojo “svetingi” šeimininkai. Susitikime su šiuo karininku V.Bražėnas atsisakė spausti jam ranką tol, kol šis neišsisegs simpatijas komunizmui deklaruojančio ženklelio su Lenino atvaizdu. Štai tokį principingą V.Bražėną, visomis priemonėmis besirūpinantį Lietuvos laisvės byla, pažinojo Amerika.

V.Bražėną pasveikino ir prezidento R.Pakso įgaliotas asmuo bei perdavė politikos apžvalgininkui linkėjimą dar 10 metų produktyvaus darbo. Po prezidento atstovo kalbėjės monsinjoras A.Svarinskas nebuvo linkęs įsakinėti Dievui ir prašyti 10 ar mažiau gyvenimo metų. Jis guodėsi, kad šiais laikais maža žmonių, turinčių kovotojo dvasią, ir kvietė V.Bražėną savo karštu žodžiu paremti kai kuriuos monsinjoro darbus, žadinti kovotojo dvasią.

Pats V.Bražėnas dėkojo neseniai mirusiai žmonai Edai, Dievui už “išnuomotus dar kelis metus” ir visiems Lietuvos žmonėms, palaikantiems jo kovos dvasią, neleidžiantiems jam tingėti. Viena gražiausių šio minėjimo dalių buvo vyrų choro “Varpas” programa, skirta V.Bražėnui. Giedant “Lietuva brangi” visa salė atsistojo, o pats jubilias giedojo su choru. Jis nepasikuklino ir pademonstravo savo solinius sugebėjimus, traukdamas padėkos trelės pačiam chorui.

Parodoje – trofėjai iš 1000 paskaitų

Buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai, partizanai su labai garbingu 90 metų jubiliejumi ypatingą Lietuvos laisvės kovotojų draugą ir bendražygį Vilių Bražėną (Bražvilių) – pasaulinio garso antikomunistą, prisiekusį su šia žmogui mirtina politine doktrina kovoti iki paskutinio atokvėpio, jau pasveikino Kaune.

Mat jo gimtadienis iš tiesų – balandžio 5-ąją.

Nors šio pono jubiliejus garbingas ir Lietuvoje jis nuolat gyvena tik nuo praėjusių metų kovo, daugelis “Tremtinio” skaitytojų galėjo su šiuo energingu vyru susipažinti akis į akį. Mat šis nesiteisino, kad silpnos kojos, o pasirėmęs lazda drauge su Antikomunistinio kongreso ir Vilniaus tarptautinio tribunolo organizatoriais pernai apvažiavo daugelį Lietuvos miestų: Telšius, Šiaulius, Tauragę, Ukmergę, Uteną. V.Bražėnas neatsisako savo skambaus žodžio rėžti ir LPKTS organizuojamose protesto akcijose. Beje, M.Mažvydo bibliotekoje surengtoje parodoje galima išitikinti, kad pirmasis visuomeninis teismas, kuriame teistas komunizmas, įvyko ne Vilniuje, o JAV 1968 metų balandį. Teismo organizatoriai – laikraštis “Twincircle” ir organizacija “Jaunieji laisvės amerikiečiai” (Young Americans of Freedom).

“Tremtinys” lankė poną Bražėną jo namuose – Vilniuje, Karoliniškių mikrorajone, kai čia virė darbai – pasiruošimai minėjimui Kaune ir jo antikomunistinės, visuomeninės ir politinės veiklos parodos atidarymui.

O parodyti tikrai yra ką, mat nuveikta daug. Plakatai, skelbimai, skrajutės, bilietai į žinomo antikomunisto paskaitai, skelbiantys komunizmui “halt!” (stok!). Visur kruopščiai spalvotu rašikliu pabrauktas žodis “Lithuania” byloja apie šio publicisto meilę savo Tėvynei. Nuo 1962 m. JAV plačiai žinomas žurnalistas-publicistas ir lektorius antikomunistine ir tautų laisvės tematika yra kalbėjęs apie tūkstantį kartų tiek amerikiečių, tiek lietuvių auditorijose. Lietuvos rezistentų draugas JAV aktyviai dalyvavo steigiant įvairias organizacijas juos remti okupuotoje gimtinėje. Čia pat surinkti straipsniai, radijo ir televizijos stočių emblemos, kur ponui Bražėnui teko pasisakyti.

Interviu su gerb. Viliumi Bražėnu spausdinsime kitame “Tremtinio” numeryje.
Ingrida VĖGELYTĖ

Sveikiname

Lietuvių folkloro teatro režisierių ir vadovą Povilą MATAITĮ garbingo 70 metų jubiliejaus proga bei minint jo vadovaujamo teatro 35 metų sukaktį.

Linkime nesenkančios kūrybinės energijos, ištvermės, puikių idėjų, tvirtos sveikatos.

LPKTS valdybos vardu
pirmininkas Antanas Lukša

LPKTS pasitarimas

Spalio 25 d. Kaune įvyko pasitarimas, kuriame dalyvavo savivaldybių tarybų nariai iš LPKTS, Sąjungos vadovai – pirmininkas Seimo narys P.Jakučionis, tarybos pirmininkas R.Paplauskas, valdybos pirmininkas A.Lukša, valdybos nariai, apskričių koordinatoriai, Politikos ir programos bei Jaunesniosios kartos komitetų atstovai.

Pranešimą politiniais ir organizaciniais klausimais padarė LPKT sąjungos pirmininkas Seimo narys P.Jakučionis. Apibūdindamas šio pasitarimo tikslą pirmininkas sakė: “Susirinkome aptarti artėjančių rinkimų į Europarlamentą bei LR Seimą ir LPKTS jungimosi su Tėvynės sąjunga aspektus. Iš savivaldybių tarybų narių norime išgirsti, kaip sekasi jums dirbti, kokia savivaldybėse padėtis ir kokios dešiniųjų jėgų galimybės: ar yra realių kandidatų artėjančiuose Seimo rinkimuose į vienmandates apygardas”.

Informuodamas dėl LPKTS bei TS jungimosi Sąjungos pirmininkas sakė, jog šiuo metu derybų grupė nagrinėja keturis svarbius dokumentus: LPKTS ir TS jungimosi sutartį, susitarimą dėl kvotų, tvarkos eiliškumo rinkimų sąrašuose, dėl LPKTS narių atstovavimo Jungtinėje politinėje organizacijoje (JPO) ir jos skyrių valdymo institucijose, o taip pat būsimos buvusių politinių kalinių ir tremtinių frakcijos statutą. Bus rengiami nauji JPO įstatymai. P.Jakučionis ne kartą akcentavo, apie tai kalbėjo ir šiame pasitarime, jog visuose dokumentuose nurodoma, kad LPKTS ne prisijungia prie Tėvynės sąjungos, o susijungia kuriant Jungtinę politinę organizaciją.

Jungimosi tikslus apibendrino ir tarybos pirmininkas R.Paplauskas: “Tam, kad galima būtų daryti įtaką Lietuvos ateičiai, mes turime jungtis, - sakė pirmininkas. - LPKTS IX suvažiavime mes tarėme savo žodį, jame patvirtinta derybininkų grupė, kuri privalo deramai atsto-

vauti Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungai. Žuvusieji tremtyse, partizaniame kare tam mus įpareigojo. Įvertinkime dabartinę situaciją, kad patys galėtume daryti įtaką valstybės valdymui. Ir mes atsakingi už jos ateitį”.

Pasitarime buvo gvildinamas ir kitas svarbus klausimas - dėl LPKTS dalyvavimo būsimuose Europarlamento bei Seimo rinkimuose. Kai kurie skyriai jau pateikė kandidatūras į vienmandates daugiamandates apygardas, tačiau dauguma skyrių į šiuos klausimus dar neatsakė. Jie turės būtinai į juos atsakyti - t.y. pateikti savo skyrių kandidatūras.

Pasitarime kalbėjęs LPKTS valdybos pirmininkas A.Lukša sakė: “Kai kalbame apie LPKTS jungimąsi su Tėvynės sąjunga, tai šiandien diskusijų negali būti: mes vykdomė IX suvažiavimo nutarimus. Artėjančiuose Seimo rinkimuose sėkmę lems tai, kaip mes jiems pasiruošime”.

Pasitarime pasisakė šie savivaldybių tarybų nariai: A.Blažys (Panevėžys), Z.Čerkauskas (Klaipėda), Č.Dirkė (Šiauliai), L.Kalnaitė (Šilalė), B.Kažemėkaitė (Kalvarija), E.Mockuvienė (Šiauliai), I.Palionienė (Radviliškis), A.Sidaravičienė (Prienu), E.Simanaitis (Jonava), A.Stankus (Tauragė), E.Strončikas (Jurbarkas). Jaunesniosios kartos vardu kalbėjo komiteto pirmininkė V.Jogminienė, A.Vizbaras (Raseinių tarybos narys), A.Simanavičius (Tauragės tarybos narys), A.Ramauskas (Alytus), R.Sidikerskienė (Kaunas), J.Stanėnas (Grigiškės), P. Musteikis (Vilnius).

Jie aptarė galimybes dalyvauti Europarlamento ir LR Seimo rinkimuose vienmandatėse ir daugiamandatėse apygardose, diskutavo dėl JPO pavadinimo (dauguma pageidavo, kad LPKTS pavadinimas išliktų).

LPKTS valdybos posėdis įvyks lapkričio mėnesį.

“Tremtinio” inf.

Užsiprenumeruokite “Tremtinį”

Prenumerata mėnesiui kainuoja 4,80 Lt, 3 mėn. - 14,40 Lt, 6 mėn. - 28,80 Lt, metams - 57,60 Lt. Vienas “Tremtinio” egzempliorius kainuoja 1,20 Lt. Indeksas - 0117. Mūsų adresas: “Tremtinys”, Laisvės al. 39, 3000 Kaunas, Lietuva (Lithuania). Primename - 2004 m. metinės prenumeratos priėmimas baigiamas šių metų gruodžio 14 d., o kas mėnesinė prenumerata baigiama kiekvieno mėnesio 20 d. Nepamirškite užsiprenumeruoti savo laikraščio!

Kelias į diktatūrą

„Jukos“ naftos kompanijos prezidento M.Chodorkovskio suėmimas sukėlė tikrą audrą Rusijoje ir pasaulyje. Žiniasklaidos pranešimai apie jo areštą nustelbė net pranešimus iš Irako, kur ir toliau sprogdinami pastatai, žudomi amerikiečių kareiviai. Daugelis apžvalgininkų neabejoja, kad M.Chodorkovskis suimtas politiniais motyvais, nes jis neslėpė remiąs opozicijos jėgas – „Dešiniųjų jėgų sąjungą“ ir „Jabloko“ judėjimą. Kiti mano, jog valstybė sumanė konfiskuoti „Jukos“ akcijų paketą, kai sužinojo, kad M.Chodorkovskis veda derybas dėl „Jukos“ akcijų pardavimo amerikiečių naftos kompanijai „Exxon Mobil“. Matyt, ir pirmieji, ir antrieji teisūs. M.Chodorkovskis tapo kliūtimi Kremliui valdovui prezidentui V.Putinui kaip žmogus, galintis atvesti į Valstybės Dūmą nepalankius Kremliui žmones. O dabar geriausi atveju magnatas išeis iš kalėjimo tikiai gruodžio 30 d., kai rinkimai į Dūmą bus jau pasibaigę. Kitas dalykas, V.Putinas irgi rengiasi prezidento rinkimams ir nori pavaizduoti, jog kovoja prieš oligarchus žydus. Juk apklausų duomenys rodo, kad mažiausiai du trečdaliai Rusijos gyventojų nepatenkinti privatizacijos rezultatais ir „naujaisiais rusais“, susikrovusiais milžiniškais turtus. Tarp jų turčių nemažai žydų kilmės milijonierių.

Kaip žinoma, du milijonieriai žydai – B.Berezovskis ir V.Gusinskis – jau buvo priversti pabėgti į užsienį. Dabar atėjo eilė ir M.Chodorkovskiiui. Bet esmė ne tik tai. Prezidentas V.Putinas siekia parodyti visiems esantis vienvaldis valdovas ir nekeatinantis dalytis valdžios su niekuo. Apie tai rašo ne tik Vakarų, bet ir pačios Rusijos spauda. Štai įtakingas Rusijos laikraštis „Vedomosti“ rašo, jog V.Putinas jau perėmė savo kontrolėn visas galimas atsvaras savo valdžiai – teisėsaugą ir teisėtvarką, žiniasklaidą, jau nekalbant apie saugumą. „Tik stebuklas gali sustabdyti autoritarinio V.Putino režimo virtimą tironija“, – rašo „Vedomosti“. Pats V.Putinas pareiškė, kad yra niekuo dėtas dėl M.Chodorkovskio suėmimo, ir aiškino, jog tai yra Generali-

nės prokuratūros, siekiančios sustvarkyti su sukčiais, vengiančiais mokėti mokesčius valstybei, reikalas. V.Putinas taip pat uždraudė vyriausybės nariams ir pačiam premjerui M.Kasjanovui komentuoti įvykius dėl „Jukos“ vadovo suėmimo.

Tuo tarpu Rusijos ir Vakarų spauda pranašauja didelį įvairių kompanijų akcijų ir netgi rublio kurso kritimą. JAV laikraštis „The Wall Street Journal“ rašo, kad M.Chodorkovskio areštas privertė krūptelti investuotojus ir daugelis, planavusių investuoti savo kapitalus į Rusiją, jau atsisako savo planų. Na, o akcijų kurso kritimo ilgai laukti neteko. Jau pirmadienį ne tik „Jukos“, bet ir kitų stambių kompanijų akcijų kursas nukrito 10-20 proc. O rublio kursas JAV dolerio atžvilgiu nukrito net 15 kapeikų.

M.Chodorkovskiiui pateikti kaltinimai net pagal septynis Baudžiamojo kodekso straipsnius. Tarp jų: svetimo turto grobimas stambiu mastu apgaulės būdu, vengimas mokėti mokesčius, oficialių dokumentų klastojimas ir t.t. Už kiekvieną jų galima net dešimties metų kalėjimo bausmė. Gal būti, jog bus pateikti dar ir nauji kaltinimai. Apie tai nedviprasmiškai užsiminė Rusijos generalinės prokuratūros atstovai.

Nėra abejonės, kad „Jukos“ kompanijos prezidento suėmimas atsilieps ir šios kompanijos valdomai „Mažeikių naftai“, nors Lietuvos valdžios pareigūnai ir bando aiškinti, kad „Mažeikių nafta“ nenukentės. Tai tik savęs raminimas. Jau pirmąją dieną iki šiol aukštai kotiruotų „Mažeikių naftos“ akcijų kaina nusmuko penktadaliu. Bet ir tai dar ne pati blogiausia situacija. Rusijos politikų ir verslininkų sluoksniuose jau kalbama, kad Rusija atsidūrė prie ekonominės krizės slenksčio, kaip tai buvo atsitikę 1998 m. rugpjūčio mėnesį.

Maskvos apetitai auga

Finansų ekspertai perspėja, jog dėl galingos Rusijos naftos kompanijos „Jukos“ vadovo Michailo Chodorkovskio suėmimo ir jau kelis mėnesius besitęsiančio puolimo prieš „Jukos“ ši kompanija gali būti sužlugdyta. Todėl ekspertai baiminasi,

jog krizė Rusijos vertybinių popierių biržoje gali neigiamai atsiliiepti ir Lietuvos vertybinių popierių rinkai. Vilniaus banko prezidento patarėjas Gitanas Nausėda sakė, jog galimas dalykas, kad Rusijos valdžia ar kitos jėgos gali perimti „Jukos“ priklausančių „Mažeikių naftos“ akcijų kontrolę ir todėl nauji šios įmonės šeiminkai gali pareikalauti peržiūrėti sutarties dėl „Mažeikių naftos“ sąlygas.

Todėl aiškiai prorusiškai nusiteikusi Lietuvos Vyriausybė, o ypač premjeras, turėtų labai rimtai įvertinti Seimo Tėvynės sąjungos frakcijos lyderio Andriaus Kubiliaus pasiūlymą rengtis pačiam blogiausiam įvykių raidos variantui ir apsvarstyti galimybę iš „Jukos“ išpirkti „Mažeikių naftos“ įmonę, kad ji neatitektų visiškai Rusijos valdžios įtakai ir priklausomybei.

Tuo tarpu Lietuvoje viešėjęs Rusijos Valstybės Dūmos pirmininkas Genadijus Seleznievas ramino Lietuvos vadovus pareiškdamas, kad, jo turimais duomenimis, šis skandalas „Mažeikių naftai“ įtakos nedarys. G.Seleznievas net pareiškė, jog kratos „Jukos“ kompanijos Lietuvos biure nebus atliekamos. Tačiau tikėti Rusijos vadovų žodžiais gali nebent premjeras A.Brazauskas, kuris savo vizito Maskvoje metu tik nuolankiai linkčiojo viskam, ką jam dėstė Rusijos premjeras M.Kasjanovas ir „LUK'oil“ bosas V.Alekperovas. Todėl visiškai teisūs tie politikos apžvalgininkai, kurie ironiškai klausė, ar Algirdas Mykolas Brazauskas dar dirba Lietuvos premjeru, o gal jis turi antraeiles pareigas Rusijoje. O žinoma politikos apžvalgininkė Rūta Grinevičiūtė Klaipėdos dienraštyje paskelbtame straipsnyje „Maišiagalos sindromas“ rašo: „A.Brazauskas vėl svaiginasi Maskva. Tokia šalis, tiek pažįstamų veidų! Štai Vagitas Alekperovas kiša rusiškai išleistas AMB prezidentinės biografijos puslapį, prašo autografo ir postringauja apie Algirdo Mykolo prie Kolymos pastatytą miestą. O ten M.Kasjanovas šypsosi lyg koks pusbrolis, ranką purto ir šypsosi geromis geromis akimis. Algirdas Mykolas dėl tokio „zaduševno“ priėmimo Maskvoje pasijuto lyg namie. Vizitas į Rusijos sostinę – lyg lakmuso popierėlis – bet kuriam politikui parodo, ko jis vertas. A.Brazauskas į Maskvą nusive-

žė prisiminimus, o sugrįžo apsvaigintas nostalgija ir pažadais. Lyg patiklus jūreivis – degtine su klofelinu.“ O dabar savo ūkio ministro P.Čėsnos lūpomis aiškina tautai, kad „Jukos“ vadovo suėmimas neturės tiesioginės įtakos „Mažeikių naftai“.

Ir dar vienas G.Seleznievo akibrokštas Vilniuje: Rusijos Dūmos pirmininkas pasiskundė dėl Rusijos verslo diskriminavimo Lietuvoje... Tai pati didžiausia nesąmonė. Juk Rusija ir taip tvarkosi Lietuvoje kaip namuose. Visas energetikos ūkis atsidūrė Maskvos rankose, o dabar rengiamasi atiduoti kompanijai „Gazprom“ ir „Lietuvos dujas“. Tai kur gi čia diskriminacija? Vyksta atvirkštiniai procesai. Nepaisant to, kad Lietuvos Seimas jau seniai ratifikavo susitarimus dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo ir investicijų apsaugos, Maskvos emisaras pareiškė: „Šių susitarimų Dūmoje kol kas nėra, jie dar nepristatyti. Lietuvos Seimas šiuos susitarimus jau ratifikavo, o mes kol kas jų aktyve nematėme.“ Tad kas ką diskriminuoja?

Pagyres dabartinį Lietuvos Seimą, Maskvos emisaras užsiminė, jog reikėtų atšaukti įstatymą dėl okupacinės žalos atlyginimo. Bet ir to dar maža. G.Seleznievas ragino Lietuvą kuo greičiau per mūsų teritoriją paleisti tranzitinį greitąjį bevizį traukinį į Karaliaučių. Aišku, G.Seleznievas puikiai žino, kad net Rusijos vadovai yra pripažinę, jog greitaeigio nestudjuojančio Lietuvoje traukinio paleidimo galimybė gali būti svarstoma tik po to, kai Lietuva taps visateise Europos Sąjungos nare. G.Seleznievas taip pat paragino „tobulinti teisinę bazę“ Rusijos kariniam tranzitui per Lietuvą. Tai ne G.Seleznievo išmislas. Maskvoje besilankančiam A.Brazauskui buvo pasiūlyta pasirašyti dvišalę sutartį dėl Rusijos karinio tranzito per Lietuvą. Premjeras vis dėlto sugebėjo atsakyti, jog dabartinio karinio tranzito į Karaliaučių tvarka veikia gerai ir Lietuva nemato galimybės tą tvarką keisti. Maskva matydama dabartinės Lietuvos valdžios nuolankumą Rusijai vėl ėmė spausti dėl jos padiktuotos karinio tranzito sutarties. O juk dar pernai Rusijos gynybos ministras S.Ivanovas teigė, jog dabartinė karinio tranzito tvarka tenkina Rusiją.

Jonas BALNIKAS

(atkelta iš 1 psl.)

Sunku net įvertinti, kaip žemai puolė šis leidinys.

Spalio 25 d. „Lietuvos ryto“ publikacijoje „Vyskupai paskatino kunigą dar vienai išpažinčiai“ Bažnyčios juodinimu pagarsėjusi Laima Lavaste, remdamasi *psichologu ligonio parodomais*, kaltina S.Tamkevičių seksualiniu priekabiavimu.

Kardinolas Audrys Juozas Bačkis „Lietuvos ryto“ dienraštyje apkaltino šmeižtu. Pasak jo, matyti, „kaip doras žmogus, geras kunigas, Bažnyčią mylintis bei už ją kentėjęs arkivyskupas Sigitas Tamkevičius apipiltas bjauriausiu šmeižtu. Sutrypti žmogų reikia daug mažiau pastangų negu padėti kenčiantiems ir vargstantiems“. Sekmadienį arkivyskupas metropolitas kardinolas A.J.Bačkis, aukodamas šv. Mišias Motinai Tere-

sei atminti, priešpriešino palaimintąją kaip kėlusią iš tamsos į šviesą tiems, kurie stumia iš šviesos į tamsą.

Bažnyčios juodinimo vajumi jau piktnasina ne tik plačioji visuomenė, bet ir politikai. Pastaroji publikacija buvo paskutinis lašas: Seimo Tėvynės sąjungos frakcija solidarizuojasi su juodinuamu arkivyskupu ir visa Bažnyčia.

„Žiniasklaidos dėmesys Bažnyčiai, jos problemoms yra suprantamas net ir tada, kai jis pavirsta vien tik galimų skandalų paieška. Tačiau kai tokie skandalų paieškai yra naudojami net ir žmonės, kurie, medikų manymu, turi psichinės sveikatos problemų, tai jau tampa sąmoningu nesiskaitymu su jokiais priemonė-

mis ir su elementaria žurnalistine etika. Toks žiniasklaidos elgesys verčia klausti: ko siekiama“, – teigia minėtam pareiškime TS frakcijos seniūnas A.Kubilius.

Spalio 7 d. Vyskupų konferencijos laiške kunigams, vienuoliams, katechetams ir visiems tikintiesiems pažymima, kad Bažnyčia juodinama jau kurį laiką. „Permai ir šiemet pasaulio žiniasklaidoje plačiai aptarinėti kunigų pedofilijos skandalai. Prisidengiant šiais pranešimais siekiama suniekinti ir Lietuvos kunigus. Pavyzdžiui, vasaros pradžioje „Lietuvos ryte“ pasirodė straipsnis, kuriame kunigų seminarijos buvo pavadintos pedofilų kalvėmis“, – rašoma laiške.

Daujėnų klebono gimtadienio pe-

ripetijos kaip tik sutapo su Vilniuje vykusia Europos vyskupų konferencija. Ar atsitiktinai? Tuoj po Daujėnų buvusioje „komtiesoje“ per kelis puslapius spausdinamos publikacijos, kuriose surankiotos viso dešimtmečio kunigų nuodėmės. Net Angelų sargų (policijos) dieną į pirmą puslapį parinkta publikacija apie šaudymo varžybas laimėjusį kleboną. Visuomeninei Lietuvos televizijai surengus ta tema laidą, jos pagrindinį oponentą S.Tamkevičių „komtiesa“ skandina šmeižto jūroje.

Kartą pasipiktinę skaitytojai jau viešai degino šį dienrašty. Ar nesulauks komjaunuoliškos tiesos rupo-ras panašių protesto akcijų?

Ingrida VĖGELYTĖ

Tėvynės sąjunga solidarizuojasi su Bažnyčia

Ar sulauks teisingumo buvęs tremtinys Jasinskas po mirties?

(atkelta iš 1 psl.)

Nacionalizuotas nekilnojamasis turtas, į kurį pretenduojantysis nori atkurti nuosavybės teisę, išlieka neteisėtai nusavintas prieš savininko valią iki to momento, kol nėra įstatymo nustatyta tvarka priimtas sprendimas dėl nuosavybės teisės atkūrimo į tą turtą. Tą patį galima konstatuoti ir remiantis naujojo Civilinio kodekso 4.23 ir 4.26 straipsnių normomis, nurodančiomis, kad neteisėtu daikto valdymu laikomas per prievartą ar kitaip pažeidžiant teisės aktus įgyto daikto valdymas, kad nesąžiningu valdymu atsiradimu laikomas daikto valdymo atsiradimas, kai daiktą valdantis asmuo žinojo arba privalėjo žinoti, kad jis neturi teisės tapti to daikto valdytoju arba kad kitas asmuo turi daugiau teisių į jo užvaldomą daiktą. Valstybei atstovaujanti Panevėžio apskrities viršininko administracija 2001 05 25 išnuomodama ginčo žemės sklypą po Konstitucinio Teismo 2001 04 04 nutarimo priėmimo, be abejo, žinojo, nes ginčas vyko administraciniame teisme, arba privalėjo žinoti, kad Jasinskai turi daugiau teisių į jos užvaldomą ginčo žemę.

Iš to matome, kad valstybė faktiškai negali disponuoti Jasinskų žeme. Tik disponavimas suteikia teisę žemę parduoti, kitaip perleisti, taip pat išnuomoti, įkeisti arba kitokiu būdu keisti žemės teisinę būklę. Be disponavimo turtu teisės nuosavybės teisė neegzistuoja. Tai patvirtina ir Civilinio kodekso 4.37 straipsnio, apibrėžiančio nuosavybės teisės sąvoką, 1 dalis, kurioje įtvirtinta, kad: "Nuosavybės teisė – tai teisė savo nuožiūra, nepažeidžiant įstatymų ir kitų asmenų teisių ir interesų, valdyti, naudoti nuosavybės teisės objektą ir jį disponuoti."

Kad Jasinskų žemė nepriklauso valstybei nuosavybės teise, t.y. valstybė tik ją valdo neturėdama disponavimo teisės, matyti iš Žemės įstatymo 21 straipsnio 1 dalies normos, kurioje įtvirtinta, kad Lietuvos valstybei priklauso valstybei dovanota ir valstybės paveldėta žemė, kita žemė, įstatymų nustatyta tvarka paimta, išpirkta ar kitokiu būdu įgyta valstybės nuosavybėn. Dabartiniu momentu ginčo žemės sklypas iš Jasinskų nėra išpirktas, nėra priimta net sprendimo jį išpirkti ir todėl valstybė valdo

jį visiškai neturėdama teisės jį disponuoti. Žemės įstatymo 21 straipsnio 2 dalis numatė, kad žemę, grąžintina pagal įstatymus, reglamentuojančius piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimą, iki jos sugrąžinimo privačion nuosavybėn valstybė gali išnuomoti Žemės nuomos įstatymo nustatyta tvarka. Ginčo žemės sklypo nuomos sutarties 15 straipsnyje yra įtvirtinta, kad ši sutartis prieš terminą gali būti nutraukiama LR žemės nuomos įstatymo 20 straipsnyje nustatytais atvejais, t.y. kai reikalavimai nutraukti nuomos sutartį prieš terminą susiję su Žemės reformos ir Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymų nuostatomis. Šių nuostatų taikymo būtinybė ginčo žemci atsirado po Konstitucinio Teismo 2001 04 02 nutarimo ir Nuosavybės teisių atkūrimo įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 1 punkto ir 12 straipsnio 3 punkto normų įsigaliojimo. Kadangi atsakovas nutraukti žemės nuomos sutartį atsisakė, Jasinskai ir buvo priversti kreiptis į teismą dėl jos panaikinimo teismine tvarka.

Atkreiptinas dėmesys, kad Konstitucinio Teismo 2001 04 02 nutarime valstybės valdoma laisva (neužstatyta) žemė, į kurią turi būti atkurtos piliečių nuosavybės teisės, vadinama privačia žeme. Pagal Konstitucijos 47 straipsnį iš esmės yra tik valstybinė ir privati žemės nuosavybė. Iš čia darytina išvada, kad turėta ginčo žemė, kol ji valstybės neišpirkta, yra privati, o ne valstybinė žemė. Konstitucinis Teismas 2001 04 02 nutarime konstatavo, kad "ne žemės priskyrimas miesto teritorijai, ne atitinkamo statinio buvimas turi lemti žemės grąžinimą ar negrąžinimą natūra – jį turi lemti realus ir pagrįstas visuomenės poreikis būtent tai konkrečiai žemei".

Tame pačiame nutarime Konstitucinis Teismas konstatavo, kad: "Visuomenės poreikiai, kuriems pagal Konstitucijos 23 straipsnio 3 dalį paimama nuosavybė – tai visuomet konkretūs ir aiškiai išreikšti visuomenės poreikiai konkrečiam nuosavybės objektui. Pagal Konstituciją paimti nuosavybę (teisingai atlyginant) galima tik tokiems visuomenės poreikiams, kurie objektyviai negalėtų būti patenkinti, jeigu nebūtų paimtas tam tikras konkretus nuosavybės ob-

jektas." Minėtame nutarime Konstitucinis Teismas taip pat nurodė, kad, pagal Konstituciją, nuosavybės paėmimas visuomenės poreikiams – tai kiekvienu atveju individualus įstatymų nustatyta tvarka priimamas sprendimas dėl privačia nuosavybės teise priklausančio turto paėmimo.

Žemės paėmimo visuomenės poreikiams pagrindų išsamus sąrašas yra įtvirtintas Žemės įstatymo 32 straipsnyje, pagal kurį žemė iš privačios žemės savininkų gali būti paimama tik išimties atvejais LR Vyriausybės arba apskrities viršininko sprendimu. Tame pačiame Žemės įstatymo straipsnyje nustatoma ir šio sprendimo apskundimo tvarka. Žemės įstatymas yra pagrindinis teisės aktas, reguliuojantis žemės, taip pat ir jos paėmimo visuomenės poreikiams teisinius santykius.

Taigi ginčo neužstatyta žemė natūra gali būti negrąžinta natūra tik priimant individualų sprendimą dėl jos paėmimo (išpirkimo), esant visuomenės poreikiui ją paimti.

Papildomai pacituosime ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 1999 09 06 nutartį: "Valstybė, įsipareigodama atkurti pažeistą nuosavybės teisę į nekilnojamąjį turtą, kaip faktinis to turto valdytojas prisiėmė ir prievolę nepažeisti to turto kitiems asmenims tol, kol galutinai nebus išspręstas šio turto grąžinimo klausimas."

Nuomos sutartis pažeidžia Jasinskų teises

Dabar įrodysime, kad Jasinskų turėtos žemės nuomos sutartis ir kiti su ja susiję administraciniai aktai pažeidžia Jasinskų teises ir įstatymų saugomus interesus.

Jasinskai jau įrodė, kad kol nepriimtas sprendimas dėl nuosavybės teisių į išnuomotą žemės sklypą atkūrimą, jų nuosavybės teisės, ar tiesiog teisės, yra pažeistos. Pažeisti yra ir įstatymų saugomi interesai. Tiek Nuosavybės teisių atkūrimo įstatymo normomis, tiek Konstitucinio Teismo nutarimų nuostatomis, tiek ir Aukščiausiojo Teismo sprendimų išaiškinimais įtvirtinta, kad įstatymų leidėjas, nustatęs nuosavybės teisių atkūrimo tvarką ir sąlygas, pabrėžė pirmenybę žemę susigrąžinti natūra. Taigi iškyla klausimas, ar ginčo žemės sklypas gali būti negrąžintas natūra.

Nuosavybės teisių atkūrimo įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 1 punkte vienareikšmiškai įtvirtinta, kad nuosavybės teisės į žemę, iki 1995 06 01 buvusią miestams nustatyta tvarka priskirtose teritorijose, atkuriamos: grąžinant natūra laisvą (neužstatytą) žemę turėjoje vietoje piliečiui ar piliečiams bendrosios nuosavybės teise, išskyrus žemę, pagal šio įstatymo 12 straipsnį priskirtą valstybės išperkamai žemei. Taigi būtina išsiaiškinti: pirma, ar ginčo žemė yra laisva (neužstatyta); antra, ar ji gali būti priskirta valstybės išperkamai žemei.

Nurodytuose Nuosavybės teisių atkūrimo įstatymo reikalavimuose kalbama apie laisvą (neužstatytą) ir valstybės išperkama žemę. Termino "laisva (neužstatyta)" negalima aiškinti kaip termino "laisva ir neužstatyta", nes skliausteliuose esantis žodis "neužstatyta" paaiškina, kad laisva žemė yra ta, kuri neužstatyta. Jeigu vartotume žodžius "laisva žemė" atskirai, tai tokia žemė tradiciškai yra suvokiama kaip laisvo fondo žemė, kurios sąvoka pateikta minėto įstatymo 1 straipsnio 2 dalies 2 punkte. Čia paaiškina, kad laisvos žemės fondas – žemės plotai, kurie nepriskirti valstybės paimtai ir išperkamai žemei ir kurių susigrąžinti natūra nepageidauja šio įstatymo 2 straipsnyje nurodyti piliečiai. Taigi Nuosavybės teisių atkūrimo įstatyme kalbama apie laisvą (neužstatytą) žemę, kurioje nėra užstatymo, kartu su tam užstatymui priklausančiu detaliuose planuose nustatyty ribų sklypu. Todėl nėra jokio pagrindo teigti, kad jeigu žemė išnuomota, tai ji yra jau nelaisva.

Valstybės išperkama žemė yra išvardyta Nuosavybės teisių atkūrimo įstatymo 12 straipsnio 3 punkte. Čia nurodyta, kad žemė išperkama valstybės, jeigu ji: iki 1995 06 01 buvo miestams nustatyta tvarka priskirtose teritorijose ir pagal įstatymus nustatyta tvarka patvirtintuose detaliuose planuose yra užimta: pastatams, statiniams ar įrenginiams (statomiems arba pastatytiems) eksploatuoti reikalingų žemės sklypų; kitų naudojamų ar naujų infrastruktūros objektų teritorijų ir t.t. Toliau išperkamos žemės kategorijų nevardysime, nes komercinės paskirties žemės sklypai nėra priskirti prie valstybės išperkamos žemės.

(B.d.)

Pranešimas apie juridinių asmenų reorganizavimą

Politinės partijos – Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga (toliau – LPKTS), buveinė – Laisvės al. 39, Kaunas, juridinio asmens kodas 9072207, ir Tėvynės sąjunga (konservatoriai, krikščioniškieji demokratai, laisvės kovotojai) (toliau – TS), buveinė – Gedimino pr. 15, Vilnius, juridinio asmens kodas 9159721, – yra reorganizuojamos sujungimo būdu.

Po reorganizavimo pasi- baigiantys juridiniai asmenys yra LPKTS ir TS. Toliau veiklą tęsia naujas juridinis asmuo (nauja jungtinė organizacija), kurio pavadinimas nustatomas ir įstatai patvirtinami steigiamajame (jungiamajame) suvažiavime. Pasi- baigiančių juridinių asmenų teisės bei pareigos naujam juridiniam asmeniui, į kurį susivienija LPKTS ir TS, pereina nuo jo įsteigimo, bet ne anksčiau kaip 2003 m. gruodžio 25 d.

Įkūrus naują jungtinę organizaciją, visi buvę reorganizuojamų LPKTS ir TS nariai, jei steigiamojo (jungiamajo) suvažiavimo nustatyta forma nepareiškia prieštaravimo, tampa naujos jungtinės organizacijos nariais. Naujos jungtinės organizacijos nariai gauna steigiamojo (jungiamajo) suvažiavimo patvirtintos formos nario pažymėjimus. Kreiptis dėl naujos jungtinės organizacijos nario pažymėjimų išdavimo nariai gali per steigiamojo (jungiamajo) suvažiavimo nutarimu nustatyta terminą. Teisę rinkti ir būti renkamiems į visų lygių naujos jungtinės organizacijos valdymo institucijas (išskyrus steigiamajame (jungiamajame) suvažiavime vykstančius rinkimus) turi tik tie nariai, kurie turi naujos jungtinės organizacijos nario pažymėjimą. Buvę LPKTS ir TS nariai, per steigiamojo (jungiamajo) suvažiavimo nutarimu nustatyta terminą nesikreipę dėl nario pažymėjimo išdavimo, nebelaikomi naujos jungtinės organizacijos nariais.

Minėtų juridinių asmenų registro tvarkytojas yra Teisingumo ministerija.

Su reorganizavimo sąlygomis galima susipažinti nuo 2003 m. rugsėjo mėn. 25 d. kiekvieną trečiadienį nuo 10 iki 12 val. (adresai: Kaunas, Laisvės al. 39; Vilnius, Gedimino pr. 15).

TS vardu pirmininkas
Andrius KUBILIUS
LPKTS vardu pirmininkas
Povilas JAKUČIONIS

KGB generolo žentas skirsto ES milijonus

Nežinomi Nacionalinės mokėjimo agentūros vadovo biografijos puslapiai

Ką tik iškepto Nacionalinės mokėjimo agentūros (NMA) vadovo, laimėjusio Žemės ūkio ministerijos konkursą šiam postui užimti – Valentino Miltienio žiniasklaidoje paskelbta biografija prasideda nuo 2000 m., kai pačioje 1999 m. pabaigoje buvo įkurta Nacionalinė mokėjimo agentūra, kurios Finansų ir apskaitos departamento direktoriumi, kitaip tariant, vyriausiuoju finansininku, jis dirba nuo pirmųjų pradėjusios veikti agentūros dienų. Sakytum, ką tik universitetą baigęs jaunas specialistas, dirbdamas toje pačioje darbovietėje, iškilo iki vadovo posto. Tačiau pasidomėjusios vienos strategiškai svarbiausių valstybės institucijų naujojo vadovo praeitimi, "Ekstros" laukė stulbinančios staigmenos. Įdomu, ką veikė Žemės ūkio ministerijos viceministrės Dalia Miniataitės vadovaujama konkurso vertinimo komisija, iš visų kandidatų pasirinkusi Valentiną Miltienį.

Patikimus renka patikimi

Po vasarą kilusių skandalų serijos dėl Europos Sąjungos lėšų pagal SAPARD programą grobstymo atsištatydinus NMA direktoriui Evaldui Čijauskui, Žemės ūkio ministerijos vadovybė tikino greitai rasianti į šias pareigas tinkamą kandidatą. Tačiau tas "greitai" tęsėsi daugiau negu du mėnesius: paskelbus konkursą apsižiūrėta, kad į reikalavimus neįrašyta sąlyga, jog pretendentas privalo puikiai mokėti anglų kalbą.

Būta ir kitos priežasties, kodėl konkursą teko skelbti antrą kartą. Pasak ministerijos klerkų, taip skubėta surasti naują žmogų į agentūros vadovo postą, kad pamiršta, jog NMA ateityje skirstys ne tik SAPARD, bet ir Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų, Žuvininkystės orientavimo finansavimo fondų lėšas.

Galbūt tai ir svarūs motyvai, kodėl buvo atšauktas pirmasis konkursas, kuriame, šaltinių teigimu, nepanoro dalyvauti nė vienas Žemės ūkio ministerijos pareigūnas.

Tačiau įtarimą kelia konkurso vertinimo komisijos sudarymo principas. Jai vadovauti paskiriama žemės ūkio viceministrė Dalia Miniataitė. Nors, logiškai mąstant, komisijai, kaip įprasta, turėtų vadovauti ne kas kitas, o ministerijos valstybės sekretorius, tai yra Vidmantas Kanopa. Kita vertus, jei atsisakyta pastarojo palaugų, kodėl tada į šalį nustumiamas ministerijos sekretorius Jonas Panariovas, tiesiogiai atsakingas už NMA veiklą? (...)

Viceministrei atsakymų nepritrūksta

(...) O kaip reaguotų viceministrė išinojusi, jog V.Miltienis – KGB generolo žentas? "Ne. Bent aš manau, kad jis nėra... – iš pradžių bandė sūti viceministrė, bet netrukus, atsiikėjusi nuo netikėto klausimo, bandė ieškoti diplomatiškesnio atsakymo. – Tokio fakto nežinau... Bet jei ir taip yra, tai kas iš to? Tarkime, misija šios informacijos neturė..."

Pats V.Miltienis nuo "Ekstros" slėpė, jog jo žmona Jurgita – bu-

vusi Marcinkutė: "Taip, to paties Marcinkaus. Ir kas iš to? O jūs mane kuo nors kaltinate?"

Nutylėti karjeros vingiai

1982 m. baigęs Vilniaus universitetą, V.Miltienis buvo paskirtas buhalteriu į vieną iš sostinės statybos valdybų. Po dvejų metų perkeltas vyr. ekonomistu į Vilniaus statybos trestą, o dar po dvejų – vyr. buhalteriu į specialią sovietinę propagandinę literatūrą spausdinusią spaustuovę "Pažanga".

1991 m. V.Miltienis iš spaustuovės išėina savo noru. "Ekstros" jis teigė, jog vienas iš tokio poelgio motyvų buvo naujo kolektyvo formavimas, kuriame jam galbūt būtų buvę sunku išlikti.

Kitus penkerius darbo metus Vilniuje gyvenantis ekonomistas praleido ant ratų – dirbo Prienų rajone registruotoje bendrovėje "Alšia", tuo metu turėjusioje filialą ir Kaune.

Kokie keliai ir priežastys jį nubloškė į užkampį, V.Miltienis sako neprisimenąs, nes "tiek laiko nutekėjo". "Gal pakvietė Simaška? Pasiūlė neblogą uždarbį?" – V.Miltienis spėlioja galimas priežastis, kaip jo biografijoje atsirado "Kauno periodas" – liūdnei pagarsėjusio EBSW koncerno laikai.

"Ekstros" dosjė

Romualdas Marcinkus, KGB generolas majoras, 1941 m. gimęs Kelmės rajone. 1963 m. baigęs Šiaulių pedagoginį institutą, spėjo devynis mėnesius padirbėti Šiauliuose vidurinės mokyklos vedėju ir buvo pašauktas į kariuomenę. Grįžęs iškart pateko į KGB ir penkerius metus dirbo KGB LSSR Šiaulių operatyviniu įgaliotiniu, vyr. operatyviniu įgaliotiniu. Buvo pasiūstas į KGB mokyklą Nr.204, kur išklaušė penkių mėnesių perkvalifikavimo kursus. Nuo 1970 m. pabaigos dirbo KGB LSSR 1-ojo skyriaus 1-ojo poskyrio operatyviniu įgaliotiniu. Kaip perspektyvus darbuotojas siunčiamas į KGB Raudonosios vėliavos institutą, kur pagrindiniame fakultete mokosi žvalgybos meno. 1974 m. baigęs institutą, dvejimėms metams grįžta į Lietuvą, o netrukus kaip "vilčių teikiantis čekistinis žvalgybininkas" perkeltas į Maskvą. Čia iš pradžių tampa KGB Pirmosios vyriausiosios valdybos (PGU) 19-ojo skyriaus vyr. operatyviniu įgaliotiniu, viršininko padėjėju. Nuo 1979 m. iki 1984 m. įtraukiamas į KGB veikiantį rezervą, kitaip tariant, kaip diplomatas išsiunčiamas į užsienį. Nuo 1978 iki 1984 m. jis nuolat dirbo Vokietijoje, retkarčiais trumpam nuvykdavo į kitas šalis.

Vokietijoje faktiškai buvo KGB rezidento padėjėjas. Būdinga, jog R.Marcinkui palikus Vokietiją netrukus, greičiausiai gal ir į jo vietą, atvyksta KGB pulkininkas V.Putinas, būsimasis Rusijos prezidentas.

Grįžęs iš Vokietijos ir turėdamas KGB papulkininkio laipsnį, R.Marcinkus toliau dirba KGB SSRS PGU, dvejus metus eina 19-ojo skyriaus

viršininko paskyrimams pareigas. Pakėlęs kvalifikaciją tame pačiame KGB institute, centrinėje KGB struktūroje pakyla karjeros laipteliais iki PGU 19-ojo skyriaus viršininko. 1990 m. kovą tampa KGB LSSR vadovybės pirmininku, po mėnesio jam suteikiamas generolo majoro laipsnis. 1991 m. kovą grįžta į Maskvą, kur gauna tas pačias 19-ojo skyriaus viršininko pareigas.

KGB PGU struktūriniai padaliniai užsiėmė žvalgyba. Politinę žvalgybą organizavo (skirdavo užduotis teritoriniams padaliniais bei tvirtino jų darbo planus ir ataskaitas) Sovietų sąjungos KGB PGU valdyba RT, mokslinę techninę žvalgybą – valdyba T, nelegalią žvalgybą – valdyba S, išorinę kontržvalgybą – valdyba K, žvalgybinį darbą emigracijoje – 19-asis skyrius (kuriam kurį laiką ir vadovavo R.Marcinkus).

1987-1989 m. ryšių su latvių, estų, ukrainiečių ir lenkų organizacijomis plėtimas ypač domino KGB. Aktyviau informaciją pradėjo rinkti ir Maskvoje įsikūrusios KGB pirmosios vyriausiosios valdybos 19-asis skyrius (organizavęs žvalgybą tarp emigrantų), vadovaujamas pulkininko R.Marcinkaus.

Vilniaus KGB kartu su Maskvos K valdybos A tarnyba ir Pirmosios vyriausiosios valdybos 19-uoju skyriumi (virš. R.Marcinkus) suaktyvino tradicinių "aktyvaus poveikio" priemonių taikymą – kontrpropagandines ir priešininkų kompromitavimo akcijas. Prie jų priskirtinas ir knygos "Išdavystės keliu" naujas leidimas anglų ir lietuvių kalbomis 1988 m., tendencingų, melagingų ir šmeižikiškų straipsnių publikavimas oficialiuose laikraščiuose ir žurnaluose.

Jie buvo nukreipti ne tik prieš Lietuvos laisvės lygą, bet ir prieš Sąjūdžio veikėjus.

Generolui majorui E.Eismuntui, vadovavusiam KGB padaliniiui Lietuvoje 1987-1990 metais, nepavyko efektyviai kovoti prieš lietuvių tautinį judėjimą, dėl to jis užleido vietą iš Maskvos atsiųstam R.Marcinkui.

Lietuvai paskelbus nepriklausomybę ir iš KGB padalinio Lietuvoje išėjus daliai darbuotojų, likę dalyvavo ruošiant ir vykdant Lietuvos Respublikos teisėtos valdžios nuvertimo planus. Veiksmus koordinavo KGB padalinio Lietuvoje pirmininko pavaduotojas S.Caplinas ir jo vadovaujama KGB karininkų grupė.

Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo dienos išvakarėse naujasis KGB vadovas R.Marcinkus paskelbė slaptą įsakymą Nr.002. Juo įsakyta sukurti Greitojo reagavimo grupes Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Panevėžyje ir Šiauliuose. Jų užduotis buvo "priešo specialiųjų tarnybų ir priešiškių elementų, teroristinių ir kitų ekstremistinių akcijų lokalizavimas ir nutraukimas, KGB pastato gynyba" ir kt. Tokioje greitojo reagavimo grupėje Vilniuje buvo 50, Klaipėdoje ir Kaune – po 20, Šiauliuose ir Panevėžyje – po 10 žmonių.

Praėjus keliems mėnesiams po kruvinos akcijos Vilniuje 1991 m. sausio 13 d., R.Marcinkus buvo atleistas iš pareigų ir grįžo į Maskvą. Po nesėkmingo pučo Rusijoje šioje šalyje dirbo bendrovėse, prisistatinėjo verslininku, o vėliau grįžo į Lietuvą – dalyvavo kuriant EBSW koncerną. Šiuo metu gyvena Vilniuje, tame pačiame bute su žento V.Miltienio "eima".

Netrukus V.Miltieniui galėjo daugelis pavydėti: 1995 m. pradėjęs dirbti jau skandalingai garsėjančiame, EBSW kontroliuojamame "Lietuvos kure" buhalteriu, po keleto mėnesių tampa vienu iš vadovų – direktoriaus pavaduotoju ekonomikai. Ar EBSW koncernu jis nesutikdavo savo uošvio?

Po "Lietuvos kuro" finansinio krachto bendrovės vyriausiasis finansininkas nepaskęsta, visi užmiršta jo ryšius su prastos šlovės A.Simaška bei EBSW žmonėmis.

1997 m. V.Miltienis pradeda dirbti ką tik įkurtoje Tarptautinėje žemės ūkio prekybos agentūroje direktoriaus pavaduotoju informacijai. Tuometis Prezidentas A.M.Brazauskas viename iš savo metinių pranešimų nestokojo liaupsių, kad "pagaliau įkurta ši agentūra, apie kurią taip ilgai kalbėta".

Tačiau pasikeitus politinei situacijai, agentūra kaip institucija buvo panaikinta ir nuo 2000 m. V.Miltienis tampa ką tik sukurtos naujos struktūros vienu iš vadovų – NMA prie Žemės ūkio ministerijos Finansų ir apskaitos departamento direktoriumi. (...)

Keisti sutapimai

"Ekstra" ne prieš, jog naujuoju NMA vadovu paskirtas KGB generolo majoro, čekistinio žvalgybininko žentas. Juk vaikai neatsako už tėvus ir jų nuodėmes. Tačiau kaip neprisiminus fakto, kad ankstesnis šios institucijos vadovas E.Čijauskas dirbo sovietinėje karinėje gamykloje, vadovavo jos kadrų skyriui.

Keistas ir dar vienas sutapimas. Šių metų kovą Ūkio ministerija įsteigia viešąją įstaigą – Lietuvos verslo paramos agentūrą. Ne pelno organizacijos pagrindinis tikslas – administruoti ES lėšas ir paramą, skiriamą Lietuvos pramonės ir verslo plėtrai.

Galbūt nieko keista, jog į ką tik įsteigtą instituciją direktoriaus pavaduotoju paskiriamas dirbti buvęs NMA SAPARD departamento direktorius, tačiau sunku imtis vertinti, kaip personalo vadybininke tampa Jurga Miltienienė, V.Miltienio žmona ir KGB generolo R.Marcinkaus duktė.

O gal atsakymas vienintelis: ES pinigai labai domina vienos kaimyninės šalies struktūras – kaip ir skandalingai į bankrotą nuvaryto "Lietuvos kuro" degalinės – tuos žurnalisto A.Dargio minimus GRU karininkus? Žinoma, atsitiktinumas, kad čia susibėgo EBSW žmonių, R.Marcinkaus, jo sūnaus, dukters ir žento keliai?

Valdas KVEDARAS
Iš "Ekstra" 2003 10 27

Algimantas SUSNYS

Taip lėmė likimas

Tęsinys.

Pradžia Nr. 41

Patenku į brigadą, kuri dirbs lėtpjūvėje trimis pamainomis. Lageryje jautėsi gana laisva atmosfera ir darbe ne ypač spaudė. Gyvenamojoje zonoje apsirengę kaip kas nori, siuntiniai ir laiška neribojami. Buvo ir vadinamoji komercinė valgykla – jei turi pinigų, gali užsisakyti, ką nori. Man tai neaktualu, nes ir būdamas studentas gyvenau kukliai – kaip Dievas davė.

Mano brigadoje stebino tautybių įvairovę: korėjiečiai, kinai, vokiečiai, net vienas negras buvo. Ir čia kaliniai buvo susiskirstę: vieni, pavyzdžiui, baltarusiai, manė, jog jie – karo aukos, bet vis tiek yra tarybiniai žmonės, o kiti laikė save šios sistemos aukomis, tarp jų – čečėnas I. Kodzojevas (vėliau tapęs atkurto nepriklausomos Čečėnijos Respublikos Ičkėrijos prezidento Dž. Dudajėvo patarėju), rusas M. Čečkovas, buvęs ekonomikos patarėju Vietname ir Rytų kalbų specialistas, armėnas Draščianas iš Gruzijos ir kiti. Šie žmonės vienas kitą suprato ir buvo draugiški. Mus palaikė ir seni kaliniai, ypač ukrainiečiai iš Vakarų Ukrainos ir rusų inteligentai.

“Paklydėliai”

Artėjant 1959-iesiems buvo pranešta, kad po Naujųjų metų būsime pervesti į griežtąjį režimą. Bus draudžiama dėvėti savo drabužius, nukirpti plaukai ir apriboti siuntiniai. Priimtas naujas Baudžiamasis kodeksas, kuris nebegalios anksčiau nuteistiems. Vadinasi, patekusieji į lagerius anksčiau už tą pačią veiklą kalės 25 m., o jau kiti – 15 metų. Panaikinamos vadinamosios užskaitos (jeigu kalinys padarydavo dvi arba tris normas, atitinkamai užskaitydavo dvi arba tris dienas bausmės).

Man tie visi dalykai mažai rūpėjo, nes buvo tiek daug knygų ir puikių draugų... Prieš Naujuosius metus etapas po etapo važiuo iš įvairių vietų – Vorkutos, Karagandos, Kolymos. Visi buvo renkami į vieną vietą. Pavasari kaliniai vėl rūšiuoti – pirmiausia atskirti užsieniečiai, anksčiau teisti už kriminalinius nusikaltimus, o vėliau gavę politinį straipsnį. Atskirti turintys du ar daugiau teistumų. Mes, politiniai, teisti pagal RTFSR baudžiamojo kodekso 10 straipsnį už antitarybinę agitaciją ir propagandą, taip pat atskirti. Mus išvežė į 7-ąjį lagerį. Čia irgi

buvo labai marga publika: dvasininkai, jahovistai, šeštadienininkai ir t.t. Mes, lietuviai, susibūrėme į vadinauosius kolchozus, t.y. grupelę žmonių, kurie bendrai gamino vakarienę. Į darbą kada ėjome, kada ne. Už neišėjimą į darbą dažniausiai skirdavo 5 paras izoliatoriaus, bet pažeidėjų susidarydavo didelė eilė ir kol sulauki tos eilės – laikas eina... Retkarčiais iš Lietuvos atvažiudavo delegacijos: žurna-

A. Susnys Mordovijos lageryje. 1959 04 06

listai, poetai arba koks nors kolūkio pirmininkas ir, savaimė aišku, čekistas. Paprastai į susitikimus vengiau eiti, o į juos surinkdavo ir kitataučius – kad daugiau atrodytų. Atstovai pasakodavo, kaip Lietuvoje gražu ir gera, tik štai jūs – kažkokie paklydėliai, nesusipratėliai. Parašykite į spaudą, atsiprašykite, važiuokite namo bei kartu su visa tarybine liaudimi kurkite komunizmą. Tačiau rašančiųjų bei malonės prašytojų rasdavosi nedaug – per 8 m. gal 2-3 tokie ir buvo.

Lageriai, etapai...

Ir vėl rūšiavimas. Patekau į 3-įjį lagpunktą. Greta – ligoninių zona. Darbai įvairūs.

Atėjus N. Chruščiovui į valdžią buvo paskelbta, kad šalyje politinių kalinių iš viso nėra, tik smulkūs vagys bei chuliganai. O mes, grįžę iš darbų, kad būtumėm užimti, turėjom semtis mokslų: kas gabus dailei ar daržininkystei, dirbs tuos darbus.

Vėl etapas. Šį kartą patekau į 17-ąjį lagerį, Oziorno gyvenvietę. Vietovė labai graži – aplink miškai, upė. Už kokių 300 metrų – moterų lageris. Ten iš Kemerovo atvežta ir mano bendrąbėlė N. Gaškaitė. Moterų lageris negausus, tik keli šimtai, o lietuvių – per dešimt. Kaip ir vi-

sada tokiais atvejais būna, prasidėjo susirašinėjimas: susitinka kolonos kelyje ir ką nors sunkesnio pririšę mėtė raštelius.

Labai didelį įspūdį paliko viena Vasario 16-oji, kai kiekvienas gavome dovanų tautinę juostelę su sveikinimais. Audė jas Emilija Lujėnienė, partizano nuo Biržų žmona, tapusi N. Gaškaitės romano “Užverstų šulinių vanduo” prototipu. Ši moteris sugrįžusi į Lietuvą sužinojo, kad negalės vaikščioti, ir nenorėdama tapti kitiems našta nusižudė.

Vėl etapas, 11-asis lageris. Griežtasis režimas: du laiška per metus, vienas siuntinys per pusmetį, kuriame draudžiama siųsti riebalus, produktus, kurių sudėtyje yra gliukozės, ir t.t. Banderolės su knygomis neribojamos, o ir iš uždirbtų pinigų, nors jų būdavo nedaug, kioske leisdavo už nedidelę sumą nusipirkti knygų, leisdavo ir užsisakyti paštu. Buvo lageryje ir lietuviška biblioteka, į ją atiduodavome atsiųstas iš Lietuvos knygas.

Namo

Į namus pradėjo vykti gavusieji mažas bausmes. Artėjo ir man pabaiga, tik, kaip lagerininkai sakė, tai tebuvo persikėlimas iš mažos zonos į didelę: juk lageris – tai mažas aptvaras, o visa SSRS – didelis, tik su mažesnėmis tvoromis... Įteikė pažymą, paskutinė krata ir – aš jau už vartų. Kartu su manimi buvo išleistas Bronius Juospaitis, buvęs partizanas nuo Ramygalos, ir jo bendrąbėlė Jadvyga Žardinskaitė, buvusi medicinos studentė, vėliau pasitraukusi pas partizanus.

Sėdom į traukinį ir išvykom į Maskvą. Stotyje pasitiko rašytojo B. Pasternako podukra Irina, kuri buvo kalinta su motina už tai, kad paėmė dalį įtėviui skirtos Nobelio premijos – už “valiutinių operacijų pažeidimus”. Irinos vyras – Vadimas Kozovojus, Lomonosovo universiteto dėstytojas, lageryje buvo kartu su manim (nors jo tėvas buvo aukšto rango Komunistų partijos veikėjas).

Ir vėl – į kelionę. Lietuva, Vilnius. Pasitiko A. Terleckas ir nusivežė į savo namus. Vakare susirinko grupelė buvusių politinių kalinių. Kas batus, kas baltinius padovanojo. Tada patraukiau tėviškės link. Rankose – pora lagaminų su knygomis ir šiek tiek pinigų už 8 metus.

Tėviškėj pasitiko tėvas, pamotė ir jau gerokai paaugusi sesuo. Kitą dieną aplankė P. Plumpa.

(B.d.)

LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia pretendentų rezistentų vardui gauti sąrašą

Tęsinys

Steponas Mikulėnas (po mirties), sukilimo dalyvis, Rokiškio aps. Obelių valsč. 1941 06 22-28

Jonas Mirončikas, rėmėjas, Radviliškio aps. ir valsč. 1946-1951 m.

Julijonas (Julius) Misiūnas (po mirties), ryšininkas, Švenčionių aps. Mielagėnų valsč. 1945 01 – 1945 07

Juozas Misiūnas (po mirties), partizanas, Kauno aps. A. Panemunės valsč. Saulės būrys 1944-1945 m.

Ksavera Nefienė-Urbonavičaitė, ryšininkė, Panevėžio aps. ir valsč. 1946-1951 m.

Konstantinas Padolskis, karys, Marijampolė, Vietinė rinktinė 303 batalionas 1944 02 16 – 1944 05 15

Pranciška (Pranė) Palevičienė-Ridvanskaitė (po mirties), ryšininkė, Alytaus aps. Varėnos valsč. Merkio, Rugio, Šarūno būriai 1945-1947 m.

Feliksas Paškevičius (po mirties), partizanas, Ukmergės aps. Siesikų valsč. 1944 08 – 1944 10

Pranas Paškevičius, karys, Marijampolės aps. Suvalkų Kalvarijos valsč. Vietinė rinktinė 304 batalionas 1944 02 16 – 1944 05 15

Povilas Peleckas (po mirties), partizanas, Panevėžio aps. ir valsč. Tėvo būrys 1944-1945 m.

Povilas Peleckas (po mirties), rėmėjas, Panevėžio aps. ir valsč. Tėvo būrys 1945-1948 m.

Kazimieras (Kazys) Petkus (po mirties), karys, Telšių aps. ir valsč. Vietinė rinktinė 1944 02 16 – 1944 05 15

Antanas Petrauskas (po mirties), ryšininkas, Raseinių aps. ir valsč. 1944-1949 m.

Aleksandras Piliponis (po mirties), sukilimo dalyvis, Kaunas 1941 06 22-28

Jeronimas Pinelis (Piniukas) (po mirties), partizanas, Trakų aps. Semeliškių valsč. 1944 08 – 1944 12

Jadvyga Puslienė-Sirgedaitė, ryšininkė, Utenos aps. ir valsč. Vytauto apyg. Skrajūno būrys 1944-1951 m.

Adolfas Radzevičius, partizanas, Panevėžio aps. Troškūnų valsč. Liūto būrys 1945-1946 m.

Janina Raišelienė-Baltušnikaitė, rėmėja, Panevėžio aps. Raguvo valsč. 1946-1952 m.
Petras Rasiulis (po mirties), partizanas, Rokiškio aps. Pa-

ndėlio valsč. 1945-1953 m.

Vincas Raskilas (po mirties), ryšininkas, Tauragės aps. Eržvilko valsč. 1944-1945 m.

Apolinaras Rastauskas, pogr. organ “Viltininkai” narys, Kaunas, 1945-1946 m.

Pranas Riauba (po mirties), ryšininkas, Ukmergės aps. Širvintų valsč. Audros, Vanaugo būriai 1944-1948 m.

Jonas Rukianskas (po mirties), partizanas, Šiaulių aps. Pakruojo valsč. 1944-1946 m.

Romas Rusteika, ryšininkas, Šakių aps. Paežerėlių valsč. 1945-1951 m.

Jonas Senkus (po mirties), partizanas, Marijampolės aps. Šunskų valsč. Tauro apyg. Vytauto rinktinė 1945-1946 m.

Anelė Julija Senkutė (po mirties), ryšininkė, Marijampolės aps. Šunskų valsč. Tauro apyg. Vytauto rinkt. 1946-1947 m.

Alfonsas Stanelis (po mirties), partizanas, Vilkaviškio aps. Gižų valsč. 1944-1946 m.
Rapolas Stasiulaitis, karys, Mažeikių aps. Sedos valsč. Tėvynės apsaugos rinktinė 1944 07 – 1944 10

Bronislovas Stasiūnas (po mirties), šaulys, Trakų aps. Semeliškių valsč. 1940-1941 m.
Julijona Steponavičienė-Mirončikaitė, ryšininkė, Radviliškio aps. ir valsč. 1949-1951 m.

Donatas Stepukas (po mirties), šaulys, Anykščių aps. ir valsč. 1940-1941 m.

Petras Suveizdis (po mirties), karys, Marijampolė, Vietinė rinktinė 1944 02 16 – 1944 05 15

Vytautas Stanikūnas, karys, Marijampolė, Vietinė rinktinė 1944 02 16 – 1944 05 15
Gabrielius Sveikackas (po mirties), sukilimo dalyvis, Šiaulių aps. Joniškio valsč. 1941 06 22-28

Kazimieras (Kazys) Šandrikis (Šadrikis) (po mirties), sukilimo dalyvis, Raseinių aps. Girkalnio valsč. 1941 06 22-28
Edmundas Šarauškas (po mirties), partizanas, Kelmės aps. ir valsč. 1948-1952 m.
Jonas Šatūnas (po mirties), partizanas, Kauno aps. Raudondvario valsč. T. Seniūno būrys 1944-1946 m.

(B.d.)

Atsiliepiamus apie šiuos kandidatus siųskite adresu: LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino 40, Vilnius. Pasiteirauti tel. (8-5) 2314157.

Paroda Lietuvos kovų už laisvę 50-mečiui Estijoje

Rugsėjo pabaigoje šiuolaikiniame Talino okupacijos muziejuje atidaryta ir veiks iki spalio 30 d. Lietuvos kovų už laisvę 50-mečiui skirta ekspozicija.

Dėkodamas muziejaus vadovybei už suteiktą galimybę parodyti dalį Lietuvos kovų už laisvę medžiagos, LR ambasadorius Antanas Vinkus kalbėjo: "Šimtai tūkstančių lietuvių, kovojusių prieš savo Tėvynės okupaciją, buvo ištremti į Sibirą... Česdami dvasines ir fizines jėgas, jie nepalūžo... Šiandien mes lenkiame galvas vių tautų genocido ir karo auoms, pripažindami tai sun-

kiais nusikaltimais, kuriems netaikoma senatis."

Ekspozicijos atidaryme dalyvavo ir kalbėjo LGGRTC gen. dir. Dalia Kuodytė, Gintarė Jakubonienė, LR ambasadorius A.Vinkus su žmona, kiti ambasados darbuotojai, Lenkijos ambasadorius ir konsulas, Latvijos ambasadorius, Estijos nunciatūros gen. vikaras mons. Philippe, buvusi garsi Estijos disidentė Lagle Parek, svečiai iš Suomijos, Estijos lietuvių bendruomenės nariai, buvę Sibiro tremtiniai ir politiniai kaliniai.

**ELB valdybos pirm.
Cecilija Rasa Unt**

Parodos atidarymo dalyviai

Skelbimai

Lapkričio 3 d. 14 val. no Petrašiūnų kapinėse, Lietuvos kančių memo-rija, paminėsime žuvusių ir išvengtų Lietuvos partizanų, kovojusių kalinių ir tremtinių at-
mą. Dalyvaus buvusių tremtinių choras "Ilgesys".
CTS Kauno sk.taryba

**Lapkričio 8 d. kviečiame dalyvauti Vaclovo Ivanauskos, Gintauto gimimo 80-
metinių minėjime. 12 val.** išies Raseinių Švč. Mer-
Marijos Ėmimo į Dan-
nyčioje. 13.30 val. mi-
as Raseinių "Kalno"
okykloje. 15 val. prisi-
ų ir pokalbių vakaras.

Klaidos atitaisymas

ipsnyje "Labanoro gi-
ambėjo partizanų dai-
remtinys", 2003 10 2,
dėl netiksliai užrašy-
formacijos įsibrovė
Turi būti:
mis ir savo kalba su-
atkurto Vytauto
idas Bronius Zabulis.
proga jį pasveikino
B.Zabulis dėkojo
o rengėjams. Ben-

Lapkričio 2 d. LPKTS Klaipėdos sk. kviečia daly-
vauti renginiuose, skirtuose
pagerbti žuvusius ir mirusius
Lietuvos laisvės kovotojus,
buvusius politinius kalinius
ir tremtinius. **17.30 val.** pa-
dėsime gėlių ir uždegsime
žvakes prie "Tautos kan-
čios" paminklo, S.Daukan-
to skverelyje.

18 val. šv. Mišios Kristaus
Karaliaus bažnyčioje (Bokš-
tų g. 10). Mišiose giedos ir
koncertuos buvusių tremtinių
choras "Atminties gaida"
(vad. V.Saikauskas). Po šv.
Mišių bažnyčioje koncertuos
Eduardo Balsio gimnazijos
styginių kvartetas (vad.
G.Bendoraitis).

dražygiai jubiliejaus proga
pasveikino ir partizanų kape-
lioną mons. A.Svarinską, jam
įteikė dailių kryžių." Toliau -
kaip tekste.

Atsipašome gerb. B.Za-
bulio. Viena apsirinkimo prie-
žasčių - iš išvaizdos Jūs labai
gerai, žvaliai atrodote, todėl
ir pajauninome. Šimtą ir dau-
giau Jums metų!

Valdas STRIUŽAS

Povilas MEŠKAUSKAS 1929-2003

Povilas Meškauskas gimė
1929 m. balandžio 24 d.
Plungės r., Šarnelės k. Nuo
1952 iki 1957 metų jam te-
ko tremtinio dalia. Tremties
vieta - Krasnojarsko kr., Ri-
binsko r., Sniegriovkos gy-
venvietė.

Ne vienas iš jį pažinoju-
siųjų pasakys: netekome
draugo, bendražygio, likimo
brolio ir tikro Lietuvos pa-
trioto. Povilas visada buvo
puikiai nusiteikęs, svetingas
ir vaišingas. Po žiaurios so-
vietų okupacijos negandų jis
pasikėlė lyg Feniksas iš pele-
nų. Tapo istoriku, kūrėju -
rengė Lietuvos kalendorių,
daug dėmesio skyrė jauni-
mui. Mokytojaudamas su
jaunimo būreliais keliaudavo
po Lietuvą, supažindindavo
juos su įžymiomis istorinė-
mis vietomis. Povilas Meš-
kauskas buvo aktyvus Že-
maičių draugijos narys.

Nuo pirmųjų "Tremtinio"
klubo įkūrimo dienų tapo ak-
tyviu jos nariu, 1988 metais
pirmininkavo buvusių trem-
tinių ir politinių kalinių pir-
majame suvažiavime. Tada
viešai buvo pasklbita, kad
mes, buvę politiniai kaliniai
ir tremtiniai, partizaninę
kovą laikome Lietuvos rez-
istencija.

Pastaraisiais metais Povi-
las Meškauskas dirbo LPKTS
Mandatų ir etikos komisijos
pirmininku. Liko daug ne-
nuveiktų numatytų darbų ir
neįgyvendintų svajonių.
2003 m. spalio 18 d. nustojo
plakusi jo širdis.

Į Amžinojo poilsio vietą,
Karmėlavos kapines, velionį
lydėjo įvairaus amžiaus žmo-
nės. Ne vienas jų prie kape
duobės tarė nuoširdžius atsi-
sveikinimo žodžius, dekla-
mavo eiles. Tai - poetas ir
kompozitorius A.Paulavi-
čius, Kauno akademinio dra-
mos teatro aktorius P.Venslo-
vas, P.Varanauskas ir kiti.

Mes, gyvieji, įvykdėme jau
tradicija tarp buvusių politi-
ninių ir tremtinių tapusį no-
rą: gražių gėlių pintinę nuvežė-
me prie Laisvės paminklo.

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Algimantas Valaitis 1933-2003

Gimė Šakių aps., Lukšių valsč., Steponkiškių k., ūkininko šeimoje. 1949 03 25 šeima ištremta į Irkutsko sr., Ust Ordos mstl. Ten baigė vakarinę mokyklą. 1957 m. grįžęs į Lietuvą baigė Kauno politechnikumą. Nuo Atgimimo aktyviai dalyvavo visuomeninėje veikloje.

Užjaučiame seserį Birutę su šeima.

Buvę Ust Ordos tremtiniai

Elena Vitkutė 1928-2003

Gimė Palokysčio k., Laukuvos valsč., Tauragės aps., ūkininkų šeimoje. 1950 m. baigė Laukuvos gimnaziją. Rėmė partizanų, aktyviai reiškėsi pogrindžio leidiniuose: "Maldagirioje", "Laisvės balsas" ir kt. Turėjo Samanos slapyvardį. Neakivaizdiniu būdu baigė Šiaulių PI, įsigijo lietuvių klb. ir literatūros mokytojos specialybę. Jai suteiktas Laisvės kovų dalyvės statusas. Buvo LPKTS Šilalės sk. narė, skyriaus korespondentė. Priklausė rajono literatų klubui "Versmė".

Palaidota Laukuvos kapinėse.

LPKTS Šilalės skyrius

Jonas Kačėnas 1925-2003

Gimė Prienų r., Paverksnių k., ūkininkų šeimoje. Įsitraukė į rezistentų gretas. 1945 m. suimtas ir nuteistas 10 m. Kalėjo Vorkutos lageriuose, dirbo anglų kasykloje. 1956 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Kretingoje, dirbo statybinėse organizacijose. Nuo 1977 m. gyveno Palangoje. Iki pensijos dirbo poilsio namuose santechniku.

Užjaučiame artimuosius.

LPKTS Palangos skyrius

Alfonsas Šernauskas 1923-2003

Gimė Telšių aps., Žarėnų valsč., Kentrakalnių k. Baigęs prad. mokyklą dirbo pas ūkininkus. 1946 m. suimtas ir nuteistas 10 m. kalėti ir be teisių. Iki 1955 m. kalėjo Vorkutos lageryje, dirbo anglų kasykloje. Reabilituotas 1967 m. Nuo 1989 m. gyveno Palangoje.

Užjaučiame artimuosius.

LPKTS Palangos skyrius

Viktoras Stavickis 1946-2003

Gimė Komijoje, Syktyvkare, 1941 06 14 trėmimo tremtinių šeimoje. Grįžęs iš tremties su tėvais ir broliu apsigyveno Estijoje. 1997 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Vilniuje. Šeimos nesukūrė. Dirbo restauravimo darbus.

Palaidotas Kauno Romainių kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame motiną, brolių su šeima bei artimuosius.

Petras Konstantinavičius 1924-2003

Gimė Alytaus r., Taucėnų k. 1944 m. nuteistas. Kalėjo Komijoje, Vorkutos kalėjime. Grįžęs į Lietuvą dirbo "Atramos" gamykloje. Nuo 1991 m. - LPKTS Kauno sk. narys.

Užjaučiame žmoną, gimines ir artimuosius.

LPKTS Kauno skyrius

